



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Ad uictoriam super octauam psalmus Dauif.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-37005**

IN PSALMVM  
PSALMVS VNDECIMVS,  
HEB. D VODECIMVS.

Ad uictoriam super octauam psalmus Dauid.

De octaua seu ogdochora cithara, psalmo, vj, abunde dictum.

**S**ALVVM me fac domine, quoniam defecit sanctus, quoniam  
diminutæ sunt ueritates a filiis hominum.

IRATA charitas hoc psalmo loquitur, quæ zelum dei dicimus. Sicut Apo  
stolus. ij. Cor. x. eodẽ affectu loquitur: Aemulor uos æmulatione dei. Loquitur  
autem in eos qui in populo dei, ministerio uerbi, præfunt, & sua cū magna per  
nicie animarum, p dei uerbis, docēt, abusi potestare docēdi, deprauātesq; pu  
tam & sincerā legis diuinæ doctrinam. Quales Dauid suo tempore & passus  
est, & tẽpore adueniētis Christi futuros præuidit. In quos Christus Mat. xxij.  
inuenitur, dicēs: Vx uobis scribæ & Pharisæi, hypocritæ, qui clauditis regnum  
cælorum ante homines: Vos enim nõ intratis, nec intrōeuntes sinitis intrare,  
Et Lucæ. xj. Vx uobis legis peritis, qui tulistis clauẽ scientiæ (id est potestatem  
docendi) uos non intratis, & eos qui intrabant, prohibuistis.

Quo patet, non de hæreticis agi, nec de persecutoribus hoc psalmo. Nisi hæ  
reticos censi oportet eos, qui ceremonijs, & a se repertis opusculis bonis, ho  
minum capiunt animas, si de dei (quæ una docēda est) neglecta: quales hodie  
sunt, magis q; futuri sunt, si mūdus durabit. Jurisperiti, Theologi, religiosi, pon  
tifices, humanis sciētijs & traditionibus, id est, tã speculabilibus, q; moralibus  
suis perditis & perdētis. Nec hoc solum indignatur Propheta, q; sint tales ma  
gistrũ uilissimi, sed q; tã multi sunt & soli, ut nullus ferme sit reliquus, qui recta  
doceat: quo indicat psalmũ ipsum, ad perditissimum aliq; seculũ pertinere,  
quale fuit tempore Christi, & nũc est nostro. Ideo tãto æstu exorditur, dicens,  
Saluũ me fac dñe, qm̃ defecit sanctus. Ac si dicat illud Michæ. vij. Vx mihi,  
quia factus sum sicut qui collegit in Autumno racemos uindemiæ, non est bo  
trus ad comedendum, præcoquas ficus desyderauit anima mea: Perijt sanctus  
de terra, & rectus in hominibus nõ est, omnes in sanguine insidiantur, uir fra  
trems suum ad mortem uenatur: Malum manuum suarum dicunt bonum, prin  
ceps postulat, & iudex in reddendo est, & magnus locutus est desyderium ani  
mæ suæ: Et cõturbauerũt eum q; optimus in eis est quasi palurus, & q; rectus,  
quasi spina de sepe &c. Quibus uerbis non modo idem quod hic psal. sentit,  
sed & speciem simul taxat eorũ, qua hæc mala uestiunt & bona uideri uolunt,  
in spiritu enim loquitur, quæ fide sola intelligi oportet. Agitur enim hic illud  
Prouer. xx. Sicut aqua p̃funda, sic cõsiliũ in corde uiri, sed homo sapiens ex  
hauriet illud. Multi homines misericordes (id est sancti, seu homines gratiæ &  
uiri misericordiæ, quales tñ non sunt) uocantur: Fidelem autẽ uirũ (id est, fide  
ac reuera iustam, seu misericordẽ) quis inueniet? Adeo scilicet species regnat,  
& p̃funda est aqua ista consilij & affectus eorũ, quã non nisi sapiens exhaurit  
(id est, quos nõ nisi uere iusti queat discernere) ceteris oibus per speciẽ & mul  
titudinẽ magnitudinẽq; falsis. Et hæc p̃ditio multitudinis discriuat Propheta  
huius spiritum, ut sic exclamet, & sine ulla præfatione, aut captatione beneuo  
lentiaẽ inchoet, & deum imploret pro salute populorũ.

Z ij Hebraus

Hebraeus absolute habet **רפואה** Oſia, id est ſalua, ſeu da ſalutē, nō ſalu-  
me fac. Vehementius autem ſonat: Salua, ſeu da ſalutem, q̄ ſaluū me fac.  
cut & uernacula noſtra affectu pereuntis, ac iam morientis, dicitur: **בארמ-  
הרצוהו** got. Vbi omiſſa præſatione in præſentiam periculi interuen-  
lidiffime clamāt & inuocant. Sic & Propheta pereuntis populi affectu ardēt  
ſine præſatione erumpit, ualida oratione dei auxilium, implorans.

Sanctus hoc loco **רפואה** haſid eſt, quem pſal. iij. Hieronymus miſericors  
tranſtulit. Mirificauit dominus ſanctum ſuum, id eſt, miſericordiam conſer-  
tum, ſeu gratia dei iuſtificatum, qui in fide ſeruatur, nō in operibus & uirtu-  
ſuis, nec hominum ullorum.

Veritates diminutæ ſunt a filijs hominum, id eſt non ſunt inter homines in-  
ritates, id eſt fidelitas. Hebræa lingua poteſt dicere plurali numero, nō ſunt in  
hominibus fides, ſicut & deus ſalutariū noſtrorū, ubi nos deus ſalutis noſtra,  
& inter homines nō eſt amplius fides, dicimus, ſicut dicitur: Nūq̄ cura fides,  
Neq̄ ueritas plurali numero in uſu eſt. Quod dico, ne quis diminutas uerita-  
tes intelligat a filijs hominū, quaſi filij hominū diminuerint ueritates, quanq̄  
hoc uerum ſit, ſed q̄ præpoſitio, a, debet exponi per, inter, uel de, uel ex, ut ſi  
ſenſus ille Iſa. lvij. Iuſtus perit, & non eſt qui recogitet in corde ſuo, & uiri mi-  
ſericordix colliguntur, & nō eſt qui intelligat: A facie enim malitiæ collectus  
eſt iuſtus. Et quod ex Michea retulimus: Perijt ſanctus de terra &c. Vult enim  
dicere non eſſe amplius fidem in hominibus (quæ hebræis cum uocabulo ueri-  
tatis conſonat) & uiros qui gratia iuſtificantur deſiſſe, abundare uero iuſticia  
rios hypocritas, qui ſuis uiribus, ſuis operibus, ſuis legibus, ſuis meritis ſeſe &  
omnes alios perdant, magno titulo & nomine ſalutis.

*Abundant  
hypocrite.*

Hyperbolen facit uehementia affectus, nō enim aliquando non ſunt ſancti  
& fideles Chriſti in terra, & tamen dicit: Deſecit ſanctus, finiti ſunt iuſti, con-  
& ſummam ſunt deo grati. Qua figura & uulgo hodie oēs querūtur: Non eſſe in  
hominibus ullam fidem, & oīa fraudulēta geri. Quæ in fidelitas, teſtimonium  
eſt & argumētum interioris fidelitatis extinctæ, ſic ex fructibus arbor cognov-  
ſcitur. Qui enī fidelis deo eſt, & hominibus fidelis eſt, ſine fide enim & gratia  
dei, impoſſibile eſt hominem nō querere, quæ ſua ſunt, id eſt, in fidelem etiam  
hominibus eſſe. Vnde Micheas. vij. cum dixiſſet, non eſſe rectum in hoībus,  
mox & fructus malæ arboris pſecutus dicit: Nolite credere amico, nolite cōſi-  
dere in duce: ab ea quæ dormit in ſinu tuo (Ecce periphraſin uxoris) cuſtodi  
clauſtra oris tui, quia filius cōtumeliæ facit patri, & filia cōſurgit aduerſus ma-  
trem ſuam, nurus aduerſus ſocrum ſuā, & inimici hominis domeſtici eius. Et  
impj cum tales ſint, nihil minus tamen eſſe & uideri uolunt.

*Querere que  
ſua ſunt.*

Vana locuti ſunt, unusquisq̄ ad proximum ſuum labia dolofa: in  
corde & corde locuti ſunt.

Diſtinctio uerſus hebræi eſt poſt, dolofa. Queritur ergo, q̄ pertineant gram-  
matica Syntaxi, labia dolofa: Non enim, labia dolofa locuti ſunt, ſed locuta  
ſunt, dicendum erat, ſi noſtri textus diſtinctio ſeruanda fuit: Niſi dixeris, q̄ lo-  
cuti ſunt labia dolofa, in accuſatiuo figuratiue, pro eo quod eſt, locuti ſunt uer-  
ba dolofa, quæ labijs proferuntur. Poterat ſic reddi: Locuti ſunt labijs dolofis.  
Puto ambiguitatem hic libertatem quoq̄ parere, ut poſſimus uerſum in tri-  
membra partiſi, hoc modo hebræum reddendo: Vanum locuti ſunt, uiri cu-  
iusq̄ proximo ſuo labium blanditiarum, corde & corde locuti ſunt, hoc eſt,  
quilibet